

Ads by OnlineBrowserAdvertising

Ad Options

This site uses cookies to help deliver services. By using this site, you agree to the use of cookies.

[Learn more](#)

AGLAIA

El blog de la Mercè i en Rai

dissabte, 24 maig de 2014
**Caminant per una
incerta frontera**

Twombly 1984

Actualment apareixen propostes englobables sota l'etiqueta SBNR (*"spiritual but not religious"*). No és ja el *"new age"* dels anys 80 i 90, que més aviat sembla haver-se anat dissolent, possiblement per la incapacitat de suportar les seves pròpies inconsistències (tot i que la reivindicació d'un "nou paradigma" segueix essent vigent en alguns àmbits significatius, també a casa nostra). Les noves propostes són opcions més prudents, més sòlides,

més fonamentades, i comparteixen la reivindicació de la possibilitat d'accedir a l'àmbit espiritual sense passar per les tradicions religioses.

L'estatut d'aquest “àmbit espiritual” és una mica confús. És quelcom de limitat a la subjectivitat individual? És una esfera de coneixement compartit culturalment objectivable? És una realitat metafísica a la qual es pot tenir accés, amb la qual es pot “connectar”? No queda del tot clar que quan les religions parlen d'espiritualitat, parlin del mateix del que parlen les noves espiritualitats quan parlen d'espiritualitat. Jo tendixo a considerar que l'espiritualitat és allò que les religions comparteixen, allò que tenen en comú, el substrat de les seves diversíssimes narracions mítico-simbòliques, i que això potser no coincideix amb el que els “nous moviments espirituals no religiosos” entenen per espiritualitat. Potser ens trobem davant d'una polisèmia generadora de confusió. I potser caldrà, doncs,

un esforç de tothom per a concretar què entenem per espiritualitat. Crec que, en aquest context, les nocions d'intel·ligència espiritual i d'espiritualitat laica fan més nosa que servei.

Entenc per espiritualitat a la capacitat de l'ésser humà d'anar més enllà del càlcul interessat; la capacitat de relacionar-se amb ell mateix, amb els altres, amb la societat, amb la cultura i amb la natura fent servir eines de percepció i mecanismes de vinculació no limitats als destinats a garantir la pròpia supervivència material, a enfortir la pròpia influència en l'entorn o a alimentar la satisfacció i l'adulació rebudes d'aquest entorn. Entenc per espiritualitat la capacitat d'observar el món i d'observar-nos a nosaltres mateixos amb la màxima atenció i simpatia, amb el màxim interès, però des del silenci i la distància, tot procurant no projectar-hi els nostres prejudicis, les nostres visions preexistents. Entenc per espiritualitat a la capacitat de

veure el món des del símbol, des de la imatge capaç de conformar o orientar la nostra manera d'experimentar el món i de relacionar-nos amb ell. Un símbol vehiculat per la paraula -sigui en forma de narració o de reflexió-, per la icona, pel gest; un símbol treballat i consolidat per l'experiència acumulada de moltes generacions. Entenc per espiritualitat una obertura (un procés, un camí) vers un àmbit d'experiència on el jo no ocupa el paper central, protagonista, en la vida humana sinó que aquest paper central queda assumit per una presència poderosa, indefinible i realitzadora que històricament ha estat designada amb diverses imatges complementàries: unitat, absolut, buit, divinitat, silenci, amor, saviesa, energia, misteri, etc. Entenc per espiritualitat l'experiència de captar, d'intuir, dimensions que ens depassen, immensitats corprenedores i difícils de descriure amb paraules, però que ens trasbalsen, que alteren profundament, radicalment la

nostra manera de veure i viure la realitat.

Reconec que a l'hora de llegir els textos mítico-simbòlics (com ho són els textos religiosos) m'agafo molt a la distinció entre la lectura literal (“què diu”) i la lectura simbòlica (“què vol dir”, “a on apunta”, “que assenyala”, “a què fa referència”, “què indica entre línies”). Sembla prou evident que d'un mateix text se'n poden treure diferents interpretacions simbòliques (per això parlem de la “riquesa inesgotable dels textos sagrats”, i per això diem que cada època fa la seva interpretació pròpia d'aquests textos). Sembla també raonable considerar que no té perquè haver-hi una interpretació millor que les altres. Per tant, sempre hi ha interpretació. No hi ha una “versió original”, una interpretació “autèntica”, del significat d'un text, ni ningú pot establir-la. Hi ha un text que cada persona i cada època interpreten, en funció del que saben, del que senten, del que valoren i del seu inconscient

personal i col·lectiu.

Jo abordo l'espiritualitat des d'una posició “monista” (no hi ha matèria i esperit, sinó energia que dóna lloc a la matèria que dóna lloc a la vida que dóna lloc a la consciència que dóna lloc a la cultura que dóna lloc a la religió que dóna lloc a l'esperit, en un contínuum sense ruptures). Crec que el que anomenem “esperit” és una meravellosa construcció cultural humana, un fruit esplèndid del coneixement autoconscient dels humans, no una realitat o entitat preexistent al cosmos, externa al cosmos i capaç de penetrar-hi i d'alterar el seu curs. No hi ha un àmbit espiritual anterior a la matèria, ni aquesta és emanació, fruit, creació d'aquest àmbit espiritual (el Déu creador és un símbol per assenyalar una determinada vivència del món i de la relació amb el constructe diví, no una descripció del que va passar “al principi de tot”). No hi ha un esperit preexistent que literalment va fent coses pel cosmos (hi ha certes experiències, això sí, que

queden força ben assenyalades utilitzant aquest símbol de l'impacte de la divinitat); res no trenca la lògica còsmica, ni fa miracles, ni crea les ànimes individuals. Els textos sagrats no estan fets a partir d'una constatació objectiva d'un àmbit espiritual contraposat al material, sinó que els textos “creen”, “generen”, “construeixen” aquest àmbit, des de la limitació de les paraules humanes per parlar d'experiències subtils, d'indicis subjectius la naturalesa dels quals se'ns escapa. Les paraules no miren de descriure quelcom que hi ha allà i que és difícil de descriure: dibuixen un àmbit, l'àmbit espiritual; el generen, el creen, el construeixen -digueu-ne com vulgueu. És un àmbit “estrany”, per a dibuixar el qual de vegades va bé -o és imprescindible- fer servir imatges peculiars, paradoxals, contràries a l'observació racional, com ara “un altre món”, “revelació”, “creació”, “Déu”, termes complexos i polisèmics, que no esgoten allò a què apunten, termes no descriptius de quelcom

extern sinó constructius de quelcom peculiar. Per això no podem literalment “queixar-nos” o “passar comptes” a Déu. Ho podem fer com a construccions literàries nostres que ens permeten expressar emocions intenses, però dir “perquè Déu permet això o fa això” no té cap sentit literal: Déu no fa res ni permet res, aquest Déu preexistent i interventor no hi és. Déu és un dibuix nostre, amb totes les seves virtuts, però dibuix nostre. I les religions són les grans dibuixants de la divinitat, les grans creadores de l'esperit.

Em sembla que quan se separa espiritualitat i religió, el més probable és que es passi a veure l'espiritualitat com a una dimensió racional de la persona que mira de cultivar al màxim la seva sensibilitat i els seus valors, així com la seva interioritat. L'espiritualitat passa a ser un compendi de sensibilitat a la natura, de sensibilitat a l'art, de sensibilitat moral i de “vida interior”, d'atenció a les dinàmiques del propi cor i la pròpia ment,

d'autoconsciència; compendi que dóna qualitat i gruix a la vida de les persones. Cosa que està molt bé, però aquí no discutim la bondat d'això, sinó l'oportunitat de designar-ho com a “espiritualitat”.

En aquesta concepció de l'espiritualitat no fa falta cap obertura al misteri ni a cap dimensió que vagi més enllà de la raó. A mi em sembla, en canvi, que l'espiritualitat és una dimensió irracional, o a-racional, o pre-racional, o post-racional, o trans-racional, però certament no racional (ni raonable), que es vehicula a través de la religió. I que sense el llenguatge religiós no és possible parlar d'espiritualitat. Ho dic amb plena consciència del caràcter simbòlic del llenguatge religiós, i del fet que és un fruit de la creativitat humana.

Tornant-ho a dir, perquè aquest és un punt neuràlgic: l'espiritualitat no ens ve de fora, tot i que es pugui fer servir legítimament aquesta imatge -la Revelació, la Conversió,

la Gràcia, la lluminació- per subratllar la seva peculiaritat, especificitat, “estranyesa”. I no és tampoc el fruit d'una elaboració racional, sinó que és vehiculada per un tipus de narració commocionadora, el mite, narració peculiar i insubstituïble generada per la cultura humana, sempre oberta a múltiples interpretacions, sempre capaç de fer aflorar el nostre inconscient, sempre més rica del que podem copsar cada un de nosaltres en un moment determinat.

Crec, en conseqüència, que la gran tasca actual no és construir una espiritualitat al marge de les religions, sinó treballar com poder ser “humans religiosos” en una societat moderna secularitzada, amb els reptes que això suposa tant per a les persones que decideixen intentar-ho com per a les tradicions religioses, portades a una inevitable i profunda revisió de com es comprenen a elles mateixes i com operen.

Un interrogant molt rellevant en aquest context és si els mites poden continuar commocionant vitalment, tot i que es tingui consciència tant de la seva naturalesa simbòlica (no descriuen fets, no són narracions d'esdeveniments històrics objectivament constatables) com del seu caràcter de creació humana. Hi ha qui creu que no, que només poden commoure si te'ls prens literalment, com a descripcions de fets reals, d'esdeveniments històrics, o com a fruits d'una "revelació" literal, d'una transmissió de coneixement des d'una instància suprahumana. Si no creus que "allò va ser així", que "era real", o que va ser explicat així per la veu de Déu, o per un àngel, no et pot impactar. Jo tendeixo a pensar que, de manera semblant o paral·lela (tot i que no igual) a com una pintura de fa set-cents anys ens pot commoure avui en dia, els mites ens poden continuar commovent tot i que siguem conscients del seu caràcter de creació "literària" humana. Tot i que es moguin en un altre nivell, vivim els mites d'una

manera propera a com vivim les obres d'art: ens hi interessem, ens hi obrim i ens deixem impactar per ells.

Això té una delicada conseqüència: si no hem estat educats en els mites, si la nostra situació emocional no ens hi fa sensibles o si no ens interessem per conèixer-los, si no ens obrim a ells, si no fem el petit esforç d'apropar-nos-hi, de fer-los nostres, no hi ha possibilitat de ser impactats per ells. De vegades confonem aquesta ignorància nostra dels mites amb la seva inoperància, amb la seva manca de validesa, generalitzant així abusivament les nostres limitacions: com que a nosaltres no ens diuen res, no els considerem valuosos i els deixem de banda.

En aquesta línia, em sembla que cal evitar parlar de l'esperit, de Déu, com si fos un objecte de coneixement. Quan en parlem, cal deixar clar el caràcter simbòlic o hímic de les nostres expressions, cal que quedi clar que parlem en

llenguatge simbòlic i no en llenguatge racional (de fet, dit sigui de passada, hem de fer un esforç de bilingüisme, de capacitat de poder parlar ambdós llenguatges). I cal parlar de l'esperit, de Déu, el mínim possible, només quan sigui imprescindible. També cal no identificar Déu amb conceptes filosòfics revestits d'emocionalitat poètica denotada per l'ús de majúscules. I cal evitar la temptació d'una possible vinculació de Déu amb nocions de la física, com ara conceptes de la física quàntica, la matèria i energia fosques, les teories dels “multiversos” o universos paral·lels, la fractalitat, etc. Déu no està ocult en algun plec desconegut del cosmos, i la física no és camí cap a la divinitat; Déu no juga a fet i amagar amb nosaltres pels racons de l'univers. L'“existència” de Déu no es dona en termes físics, còsmics; o bé es dona en termes simbòlics, o bé es dona en uns termes que no podem ni pensar, ni imaginar.

Per tant, no és necessària la

constatació de l'existència còsmica de Déu, o de la seva capacitat d'“irrupció” en el cosmos trencant-ne la dinàmica, per “creure en ell”, per viure en funció d'ell. Déu pot ser una construcció simbòlica humana no fonamentada en cap realitat còsmica pre-humana, i no per això deixa de poder ressonar en les entranyes dels humans. No podem ni podrem mai saber si Déu existia fa 10 milions d'anys (abans de l'existència dels humans), o fa 14.000 milions d'anys (abans de l'existència de l'univers al que pertanyem), però constatem que “va existint” en la mesura que els humans hi van fent referència, van elaborant reflexió al respecte, en van fent el seu referent vital central. Creure en Déu, doncs, no és opinar que Déu existeix; és procurar posar la pròpia vida en referència a ell, a l'esperit. El que ho aconsegueix és un sant, un separat de la mera condició humana, un salvat.

Nota: des d'aquesta òptica,

l'agnosticisme no té fonament; és una “suspensió d'opinió” que no ve al cas, que no és pertinent. Es pot procurar viure en referència a Déu o sense fer-hi referència, no hi ha espai entremig. “Creure en Déu” és buscar la manera d'incorporar la referència a ell a l'hora de vertebrar la nostra vida; “no creure en Déu” és no fer-ho. Totes dues opcions són legítimes, i es pot ser profundament humà des de l'una i des de l'altra.

Els creients poden tenir la sensació que la recerca de Déu els ajuda a ser més humans (cosa que s'hauria de traduir en fets, hauria d'anar més enllà de la subjectivitat). Però no poden pretendre, defensar que la manca de fe comporti una limitació en el nivell d'humanitat que es pot arribar a assolir. Ara, potser aquest debat no es pot resoldre sobre el paper, en la mera discussió conceptual, i són els fets els que han de parlar.

(part d'aquestes consideracions de Raimon Ribera van ser presentades

en una taula rodona amb Laia de Ahumada i Josep Otón en el marc de les II Jornades de Fragmenta Editorial el 24 de maig de 2014)

Etiquetes de comentaris: [Escrits Rai](#), [Espiritualitat](#)

Cap comentari:

[Publica un comentari a l'entrada](#)

[Entrada més recent](#) [Pàgina d'inici](#)
[Entrada més antiga](#)

Subscriure's a: [Comentaris del](#)

[missatge \(Atom\)](#)

Advertiment

Més que no pas un blog, això és un atapeït i desendreçat taller virtual

*d'uns petits
artesans on
s'amunteguen
peces, algunes
força acabades,
altres a mig fer.
Algunes
d'antigues,
altres de
recents. Aquí el
temps no
compta, no hi
ha actualitat, és
un espai
intemporal. I
totes les peces
es poden anar
polint, retocant.
Trieu i remeneu,
i si alguna cosa
us interessa o
agrada, copieu-
la i emporteu-
vos-la...*

**Comptad
or**

110,270

Recoman

acions de cinema

- A late quartet
- De tal pare, tal fill
- La vie d'Adèle

Twitter

Follow @Raimon_Ribera

ÍNDEX TEMÀTIC

- Apunts Rai (277)
- Audiovisuals (11)
- Brel (5)
- Catalunya (40)
- Cites (355)
- Cosmos (15)
- Cristianisme (31)
- Cultura (7)
- Diversos (71)
- Déu (22)
- Ecrits de la Mercè (1)
- Ecrits Rai (114)
- Espiritualitat (72)
- Excursions (5)
- Fotografies de la Mercè (251)
- Humanitats (11)
- Islam (4)

Ixtlan (23)
Joyce (36)
Jung (24)
Lideratge (16)
Minerals (14)
Museu virtual (208)
Música clàssica
(18)
Música popular
(34)
Natura (123)
Poemes (121)
Recomanacions de
llibres (18)
Recomanacions de
música (1)
Referents (3)
Salms (15)
Sensibilitat (13)
Textos de
referència (42)
Textos de saviesa
(54)
Torres-Garcia (6)
Valors (47)
Xarrups de pintura
(39)

Gallicant

Arxiu per dates

▼ 2014 (135)

▼ maig (15)

Quaranta

Pietat

Caminant per
una incerta
frontera

Matisse al
Magreb

Qualificacions

Aclaparadora
fondària

Klee a Tunísia

La cadira buida

Cristianisme i
modernitat

Freud i la
bellesa

Una llum

Monisme

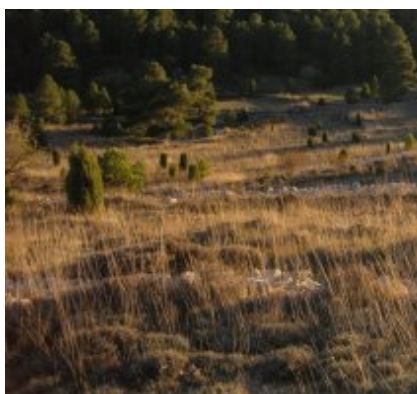
Interpretació
dels textos

simbòlics

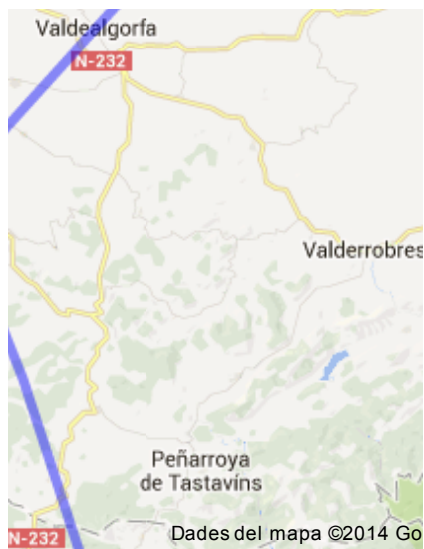
Kyrie eleison

Misteris del cor

- ▶ abril (30)
- ▶ març (31)
- ▶ febrer (28)
- ▶ gener (31)
- ▶ 2013 (261)
- ▶ 2012 (214)
- ▶ 2011 (231)
- ▶ 2010 (289)
- ▶ 2009 (214)
- ▶ 2008 (212)

La nostra terra al voltant dels Ports i el Matarran ya

Mostra [La nostra terra](#): al voltant dels Ports i el Matarranya en un mapa més gran

La nostra terra de Guara

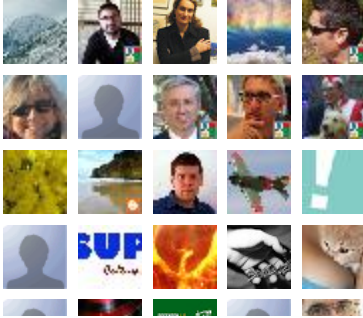
Mostra [La nostra terra de Guara](#) en un mapa més gran

Seguidor s

Inscriuiu-vos en aquest lloc
amb Friend Connect de Google

Membres (42) [Més »](#)

Pel que fa a nosaltres

Raimon Ribera i
Mercè Sala

Barcelona

Des de 1968
anem per la vida
junts... Si ens
voleu dir alguna
cosa, ens
trobareu a
riberasala@hotmail.com

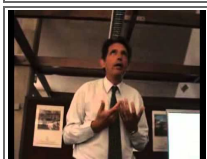
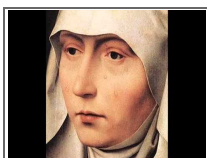
Visualitza el meu

perfil complet

Links

- Qualitat humana i país CDC
24.03.2014
- Diàleg sobre Nadal a l'Ateneu Barcelonès el
17.12.2013
- Entrevista Raimon Ribera a BTV - Terrícoles el
24.12.2013

Els nostres vídeos

powered by

ESTE MUNDIAL, SI TU SELECCIÓN
MARCA TÚ GANAS.

Ads by OnlineBrowserAdvertising

[Ad Options](#)